

Beroepseer

belangrijk voor de toekomst van plaagdierbeheersers

De wereld van de plaagdierbeheersing is het afgelopen decennium snel veranderd. We zien dat waar vroeger over een ongediertebestrijder gesproken werd en er een 'doosjesschuiver' langskwam om gif neer te zetten, er nu veel meer professionaliteit van hem of haar wordt verlangd.

Tekst: Bastiaan Meerburg en
Albert Weijman, KAD

Beroepseer

Plaagdierbeheersers moeten in discussie kunnen gaan met kwaliteitsmanagers, zorgprofessionals, en anderen, om ervoor te zorgen dat de principes van Integrated Pest Management goed worden nageleefd. Dit vereist dat we naast een toenemende professionaliteit en hoger opleidingsniveau ook werken aan de verdere ontwikkeling van beroepseer. Met beroepseer is het immers mogelijk om de trots en de kwaliteit van het werk in deze sector te verbeteren. Maar hoe verbeter je die beroepseer en creëer je trots? Wij stellen voor door het afnemen van een vrijwillige eed: de eed van Bentham en Carson.

Hippocrates

In de medische wereld wordt, zodra men de artsopleiding voltooid heeft, de eed van Hippocrates (460-377

voor Chr.) afgelegd. De Griekse arts Hippocrates wordt beschouwd als de vader en het geweten van de humane geneeskunde. Door het afleggen van de eed verklaart de arts dat hij of zij het beroep naar eer en geweten zal uitoefenen. Voor artsen gaat het om de zorg voor de zieke mens. Daarvoor worden vaak farmaceutische geneesmiddelen voorgeschreven die, niet voor niets, wettelijk moeten worden toegelaten. Een belangrijke reden daarvoor is dat geneesmiddelen ook bijwerkingen veroorzaken en bij onjuist gebruik gevaar kunnen opleveren voor de gezondheid. De keuze voor de te gebruiken middelen moet door artsen zorgvuldig worden afgewogen. Het belangrijkste is dat de arts verklaart om het 'geen kwaad doen'-principe van Hippocrates te hanteren.

Biocidengebruik

Binnen IPM is de toepassing van biociden een laatste optie. De reden hiervoor

is dat de overheid de schade aan natuur, milieu en volksgezondheid zoveel mogelijk wil beperken. Op de langere termijn kan doorvergiftiging en bioaccumulatie optreden. Dan worden ook natuur en milieu aangetast en worden niet-schadelijke dieren en planten gedood of geschaad in hun welzijn. Het uiteindelijke resultaat is dat 'gif' in voedselketens terecht kan komen en dat daardoor ecosystemen worden verstoord.

De ethiek van IPM

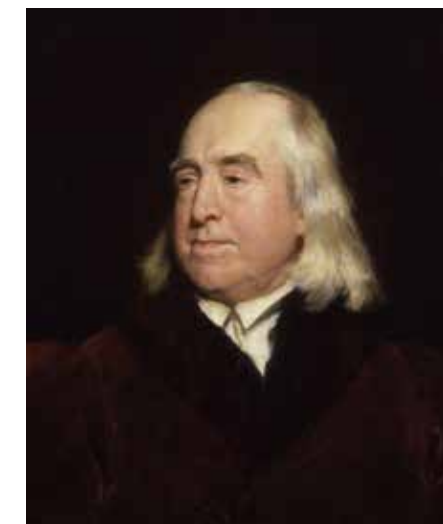
Professionals die biociden toepassen voor de bestrijding van schadelijke dieren hebben hun beroepsopleiding met succes voltooid. Zij leggen daarna geen eed af, maar er bestaan gegronde redenen om daar wel voor te pleiten. Bij IPM staat preventie voorop en is de toepassing van biociden een laatste redmiddel. De keuze voor bepaalde preventieve maatregelen of bestrijdingsmethoden wordt op locatie gemaakt door een gediplomeerde bestrijdingstechnicus. Hij of zij staat dan niet alleen voor een technische, maar ook voor een morele keuze. Biociden beloven op de korte termijn een snelle oplossing van problemen met plaagdieren, maar kunnen op de langere termijn problemen voor natuur, milieu en volksgezondheid veroorzaken. Met het afleggen van een eed of een belofte verklaren professionals om in elke situatie naar eer en geweten te handelen en een bewuste keuze te maken.

De eed van Bentham en Carson

Op dit moment bestaat er nog geen beroepseed voor bestrijdingstechnici, maar wij denken dat het toegevoegde waarde zou hebben als een dergelijke eed zou worden geïntroduceerd als aanvulling op het wettelijk verplichte bewijs van vakbekwaamheid. De kern is dat de bestrijdingstechnicus verklaart dat zij of hij -in de lijn met de IPM-strategie- een zo groot mogelijke terughoudendheid zal betrachten bij het toepassen van biociden, ook wanneer alternatieve maatregelen onvoldoende effect sorteren.

De auteurs van dit artikel stellen voor om aan zo'n eed de namen van Jeremy Bentham en Rachel Carson te verbinden.

Jeremy Bentham (1748-1832)



Jeremy Bentham was een Engelse filosoof en hoogleraar rechtsgeleerdheid in Oxford. Hij wordt beschouwd als de grondlegger van de beweging die opkomt voor de rechten van dieren. Een veel aangehaald citaat van Bentham uit 1789 is: "De vraag is niet *Kunnen dieren redeneren? of Kunnen ze praten?* maar *Kunnen ze lijden?*". De Wet Dieren uit 2011 stelt niet voor niets dat elk dier een intrinsieke waarde heeft. Het respecteren van die waarde werd door ons parlement vastgesteld en in de wet vastgelegd. Bentham stond aan het begin van dat bewustzijn en die manier van ethisch denken over dierenwelzijn, wetenschappelijk onderzoek en wetgeving.

Rachel Carson (1907-1964)



In 1962 schreef Rachel Carson het indrukwekkende en nog steeds actuele boek *Silent Spring* (Dode Lente). Carson maakte

zich zorgen over het ongebreidelde gebruik van synthetische pesticiden. Haar zorgen en invloed leidden in 1970 tot de instelling van de Amerikaanse Environmental Protection Agency (EPA). Nieuwe wetgeving rondom pesticiden kwam daarna tot stand. Daarnaast werd Carson de grote inspirator van tal van milieubewegingen. In haar baanbrekende boek pleit ze voor een biotische, natuurinclusieve benadering van de plaagdierbestrijding als alternatief voor chemische bestrijdingsmiddelen. De kern van haar boodschap is dat de werking van biociden zich zelden beperkt tot het specifieke doelorganisme. Uiteindelijk leidt dit tot aantasting van ecosystemen, resistentie en negatieve effecten op de gezondheid van de mens.

Het belang van de eed van Bentham en Carson

Naar verwachting zal de introductie van een officiële eed de status en daarmee de maatschappelijke en economische positie van duurzame plaagdierbeheersers, hun bedrijven en branches versterken. In het belang van de aarde en haar bewoners. De eed zou er bijvoorbeeld als volgt kunnen uitzien:

De eed van Bentham en Carson (voorbeeld)

Ik verklaar dat ik bestrijdingsmiddelen uitsluitend zal toepassen wanneer minder schadelijke maatregelen en preventie tekortschieten. Ik doe dat uit volle overtuiging en na zorgvuldige afweging van de rechten en belangen van dieren en van mensen, natuur en milieu. Dat verklaar en belof ik.

Daarnaast denken wij dat bovenstaande eed een positieve bijdrage kan leveren aan de trots en beroepseer van de beroepsgroep, en daarmee aan de kwaliteit van de plaagdierbeheersing in ons land.

Accountants leggen de accountantseed af in de Senaatszaal van de Universiteit Utrecht.
Foto: Marieke Wijntjes, Extendum

